

ชื่อเรื่อง	การจัดการโลจิสติกส์ด้านชายแดนบ้านฮวก อ. ภูซาง จ.พะเยา เพื่อยกระดับการค้าชายแดนไปสู่เมืองเศรษฐกิจชายแดน
ผู้วิจัย	ดร.ธีรุตม์ หมิ่นวงศ์เทพ ดร.ทาริกา พลโลก อ.เรืองรอง สุวรรณการ ผศ.วรัญญา ไชยทาทรินทร์ อ.ดัสสัน เสมอเชื้อ และอ.อังคณา ปานเทือก
คำสำคัญ	การจัดการโลจิสติกส์, ด้านชายแดนบ้านฮวก, เมืองเศรษฐกิจชายแดน, กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การจัดการโลจิสติกส์ด้านชายแดนบ้านฮวก อ.ภูซาง จ.พะเยา เพื่อยกระดับการค้าชายแดนไปสู่เมืองเศรษฐกิจชายแดน” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตของด้านชายแดนบ้านฮวก 2) เพื่อเสนอบทบาทและทิศทางการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของด้านชายแดนบ้านฮวก และ3) เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดการโลจิสติกส์ด้านชายแดนบ้านฮวก เพื่อยกระดับการค้าชายแดนไปสู่เมืองเศรษฐกิจชายแดน

งานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการพัฒนา และสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการจัดการโลจิสติกส์ด้านชายแดนบ้านฮวก และเก็บข้อมูลปฐมภูมิ จากการสำรวจและสัมภาษณ์ จากกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านชายแดนบ้านฮวก ผลการศึกษาพบว่า

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของด้านชายแดนบ้านฮวก กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วย 13 ปัจจัย ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านระบบโลจิสติกส์ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการใช้ที่ดิน ด้านประชากรและความเป็นเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมือง ด้านกฎหมาย ด้านสาธารณูปโภค ด้านสาธารณูปการ ด้านการท่องเที่ยว และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้สามารถอธิบายบทบาทและทิศทางการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของด้านชายแดนบ้านฮวก คือ ปัจจัยสำคัญในการพัฒนา ได้แก่ ด้านสาธารณูปการ ด้านโลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว สำหรับโอกาสทางด้านการเมืองที่ภาครัฐควรผลักดันและพัฒนา ได้แก่ ด้านการคมนาคมเพื่อเชื่อมโยงไปยังด้านชายแดนบ้านฮวก เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามข้อควรปรับปรุงและพัฒนา คือ ด้านการบริหารจัดการ และข้อจำกัด ได้แก่ ด้านการเมือง และด้านกฎหมาย

สำหรับการวิเคราะห์แนวโน้มในอนาคตของด้านชายแดนบ้านฮวก ปีพ.ศ.2562-2572 แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะสั้น (ปีพ.ศ.2562-2567) มีสถานการณ์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) การเปิดด่านปางมอญ เมืองคอบ แขวงไชยบูลี สปป.ลาว 2) โครงการก่อสร้างถนนสาย จ1 และ จ2 ผังเมืองรวมเมืองพะเยา และสาย ค ผังเมืองรวมชุมชน มหาวิทยาลัยพะเยา และถนนส่วนต่อเชื่อมทางเลียงเมือง จ.พะเยา และ 3) ศูนย์ผู้สูงอายุและศูนย์การแพทย์ครบวงจร มหาวิทยาลัยพะเยา 4) โครงการก่อสร้างรถไฟลาว-จีน (ช่วงบ่อเต็น-เวียงจันทน์) และ 5) อาคารถาวรด้านชายแดนบ้านฮวก และระยะยาว (ปีพ.ศ.2562-2572) มีสถานการณ์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) โครงการเส้นทางรถไฟรางคู่สายเด่นชัย-เชียงใหม่-เชียงใหม่ และ 2) การเปิดสนามบินจังหวัดพะเยา จากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ การเจริญเติบโตของมูลค่าการค้าผ่านด้านชายแดนบ้านฮวกเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของจำนวนคนและยานพาหนะผ่านเข้าออกผ่านด้านชายแดน

บ้านฮวก จำนวนผู้ป่วยจากสปป.ลาวที่เข้ามารับการรักษายาบาลในจังหวัดพะเยา และรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อภาคเศรษฐกิจจังหวัด ได้แก่ การจ้างงาน การกระจายได้ และเศรษฐกิจชุมชน

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ได้แก่ 1. นโยบายเพื่อการส่งเสริมการนำเข้า-ส่งออกสินค้า ได้แก่ 1.1) ส่งเสริมให้มีการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ร่วมกับคณะทำงานจากส่วนราชการ เอกชนสถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคมแทน เพื่อให้สินค้าเกษตรส่งออกได้มากขึ้น 1.2) ให้ความรู้และยกระดับผลิตภัณฑ์จากกลุ่มวิสาหกิจให้สามารถผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานอาหารและยาเพื่อพัฒนาสินค้าให้สามารถส่งออกได้ 1.3) มีการจัดตั้ง Shipping agent หรือตัวกลางให้ความช่วยเหลือในการส่งออกผ่านด่านบ้านฮวก 1.4) ควรผลักดันให้มีศูนย์การแปรรูปยางพาราในจังหวัดพะเยาหรือจังหวัดใกล้เคียง 2. นโยบายด้านระบบโลจิสติกส์ ได้แก่ 2.1) พัฒนาโครงข่ายทางถนนเชื่อมโยง และรองรับการขนส่งระบบรางในพื้นที่จังหวัดพะเยา 2.2) พัฒนาจุดเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าทางถนนกับการขนส่งสินค้าทางราง และการขนส่งสินค้าทางอากาศ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง 2.3) ผลักดันการก่อสร้างจุดพักรถและจุดจอดรถ เพื่อการอำนวยความสะดวกกับประชาชน 2.4) ควรสร้างมาตรฐานสนามบินพะเยาให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับผู้ใช้บริการในอนาคต 3. นโยบายด้านสาธารณสุขการ ได้แก่ การทำสนธิสัญญาความร่วมมือ (MOU) ระหว่างโรงพยาบาลรัฐและเอกชนในจังหวัดพะเยา เพื่อเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ (Medical Hub) 3.2) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพิ่มรายได้ให้กับจังหวัด 4. นโยบายด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ 4.1) ธุรกิจภาคบริการควรเตรียมความพร้อม ได้แก่ ที่พักแรม อาหารและสถานบันเทิง การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สินค้าที่ระลึก 4.2) ภาคเอกชนและผู้ประกอบการต้องเพิ่มขีดความสามารถของตนเอง เพื่อให้สามารถตอบสนองนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ด้วยการพัฒนาทรัพยากรบุคคล 4.3) พัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยว รวมทั้งจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เส้นทาง 4.4) พัฒนาคูคลองด้านการท่องเที่ยวให้มีทักษะในด้านต่างๆ และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว 5. นโยบายด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 5.1) ด้านตรวจคนเข้าเมือง และด่านศุลกากร ควรมีอุปกรณ์และเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้บริการ เช่น ระบบพิมพ์ลายนิ้วมือ (E-Fingerprint) เครื่องเอ็กซ์เรย์สัมภาระเพื่อตรวจสอบสิ่งของผิดกฎหมาย ระบบตรวจหนังสือเดินทาง ระบบสารสนเทศสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (PIBICS) เป็นต้น 5.2) ควรมีการให้บริการ ณ จุดผ่านแดนด้วยระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service) 5.3) ควรมีการจัดสรรบุคลากรเพื่อให้บริการเพิ่มขึ้น 5.4) พัฒนาความพร้อมของบุคลากรในด้านภาษา 6. นโยบายด้านการใช้ที่ดิน มีการกำหนดนโยบายและวางแผนแม่บทให้สอดคล้องกับผังเมือง รวมทั้งมีแนวทางในการส่งเสริมศักยภาพในการวางผังเมืองชายแดนให้สอดคล้องและสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ 7. นโยบายด้านประชากรและความเป็นเมือง มีมาตรการ นโยบาย และกฎหมายสำหรับแรงงานต่างด้าวที่เข้มงวด และ 8. นโยบายด้านสาธารณูปโภค มีแผนพัฒนาปรับปรุงสาธารณูปโภค เช่น ขยายไฟฟ้าและผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ และสัญญาณโทรศัพท์ให้ครอบคลุม รวมทั้งมีแผนพัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำ การเจาะบาดาล และระบบประปาหมู่บ้าน

Title of the Study: Logistics Management at Baan Huak Phusang Phayao to Step Border Trade Up to be Border Economic Zones

Researcher: Theerut Muenwongthep Ph.D Thariga Phollocke DBA.
Ruangrong Suwankarn Assistant Professor Warunya Chaitarin
Datsan Samerchue and Angkhana Pantuak

Keyword: Logistics Management, Baan Huak Checkpoint, Border Economic Zones

Abstract

The research entitled “Logistics Management at Baan Huak Phusang Phayao to Step Border Trade Up to be Border Economic Zones” is aimed at (1) studying both the current status and future direction of Baan Huak border Phusang, Phayao, (2) providing guidance on the economic development at Baan Huak Border, and (3) proposing policies aimed to develop logistics management to step Baan Huak border up to be border economic zones.

The mixed methods research is put forward to investigate a wide range of context of Baan Huak border. Its primary data is gathered from surveys and interviews of those who are particularly relevant to logistics management at Baan Huak border, Phusang, Phayao, Also, Its secondary data is collected concerning policies, strategies, plans, development projects, and statistical data which is provided by local, provincial and central government respectively.

The current status of Baan Huak border is examined in 13 factors as follows: geographical factor, economic factor, managerial factor, land use factor, population and urbanization factor, tourism factors, social and cultural factor, political factor, regulatory factor, public utility and facility factor, tourism factor, and environmental factor. In the view of economic development, the main findings suggest that public facilities, logistics, and tourism are decisive factors to step Baan Huak border up to border economic zones. In the view of the opportunity provided by politics, the government should facilitate efficient public transport to directly link it with Baan Huak border and, therefore, this will be highly beneficial to trade, investment, and tourism respectively. Nevertheless, some factors which ought to be improved, are a managerial factor and the weakness or threat is a political and regulatory factor.

Also, the future direction of Baan Huak border can be forecasted by using data for the 10-year-period between 2019 and 2029. This period is divided into 2 phases: phases I: the short-term period (2019-2024), and phase II: the long-term period (2019-2029). There are different important events expected to be emerged as a major issue in each phase. In phase I, the expected major events will be (1) the opening of Pang

Mon border, Muang Khob, Sayaboury province, Laos, (2) Jor1 and Jor2 roads of the Phayao comprehensive plan as well as Khor road of the University of Phayao community comprehensive plan, including the road linking Phayao bypass, and (3) the medical center for retirees and universal medical center at the University of Phayao, (4) The China-Loas railway project (Vientiane-Boten railway), and (5) a new immigrant building to facilitate Baan Huak border trade. In phase III, there will be (1) a double-track line railway linking Den Chai with Chiang Rai and Chiang Khong, and (2) the opening of Phayao international airport. The situations as mentioned above will have a positive impact on the social and economic changes. There will be strong growth in the international trade through Baan Huak border, the increasing number of people and vehicles through Baan Huak border, and the increasing number of Loas patients who visit a doctor in Phayao respectively. These will generate revenue from foreign tourists and, therefore, boost Phayao's economy such as increasing employment opportunities, reducing income inequality, and expanding the local economy.

Moreover, there are public policies which should be introduced by the government as follows: (1) international trade policy consisting of (1.1) encouraging farmers in getting involved in participatory guarantee system (PGS) with the committee from the government, private enterprises, educational institutes, and civil society organization in order to increase the agricultural export products, (1.2) educating small- and micro-community enterprises to improve their products by reaching the standard of food and drug administration to boost export, (1.3) establishing shipping agents to help exporter through Baan Huak border, and (1.4) encouraging to establish a center of rubber processing in Phayao province or a nearby province, (2) logistic policy consisting of (2.1) developing road network to connect with future railway network in Phayao province, (2.2) developing interchanges by road and railway as well as freight to reduce transportation cost and to enhance transport efficiency, (2.3) encouraging to construct parking areas to help drivers more convenient, and (2.4) creating a high standard of management for running Phayao international airport in order to greatly facilitate visitors in the future, (3) infrastructure policy consisting of (3.1) reaching agreement to sign memorandum of understanding (MOU) among private and public hospitals in Phayao province to be the medical hub, and (3.2) implementing health tourism to increase economic value and income for people in Phayao province, (4) tourism policy consists of (4.1) needing careful preparation for service businesses such as hotels, restaurants, entertainment venues, travel agencies, and souvenirs, (4.2) gaining competence by training employees of entrepreneur and public sector to be able to satisfy tourists' wants, (4.3) developing the tourist information center and using public relations for

route map of travelling, and (4.4) training staffs' skill in travel businesses and using public relations for travelling to destinations, (5) managerial policy consisting of (5.1) providing a useful piece of equipment such as e-fingerprint services, computer X-ray tomography scanner, automatic channel, and PIBICS information system, for officers at immigrant checkpoints and customs house, (5.2) establishing one stop services, (5.3) allocating more officials to provide services, and (5.4) developing officials' foreign language competence, (6) land use policy consisting of implementing policy and creating master plan in consistent with urban planning as well as drawing up guideline to improve efficiency for urban planning in border provinces to be consistent and to maintain balance between conservatives and economic growth, (7) population policy and urbanization consisting of restrictions in immigration control policy on migrant workers, and (8) infrastructure policy consisting of providing development plan to improve infrastructure, for example, by using renewable energy, increasing power generations capacity, expanding network coverage for mobile phone, formulating plan to develop reservoirs, groundwater well drilling, and management of village waterworks.